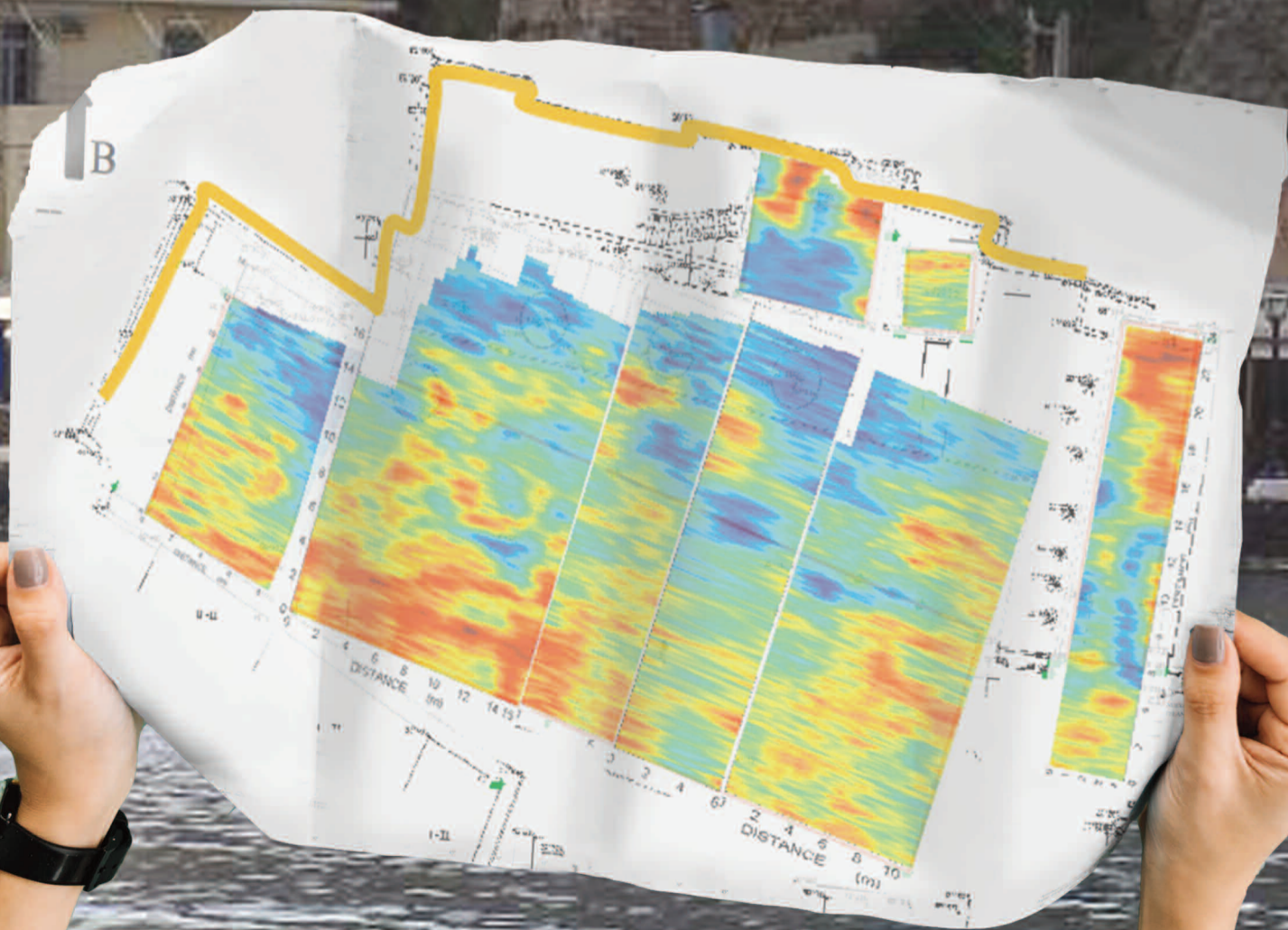

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΝΙΚΟΣ ΨΙΛΑΚΗΣ

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ερευνώντας την αθέατη όψη των μνημείων

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Γεωρανιάρ, μαγνητικές και ηλεκτρομαγνητικές μέθοδοι τίθενται στην υπηρεσία των ερευνητών του Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής του Πολυτεχνείου Κρήτης και η αθέατη όψη των μνημείων αποκαλύπτεται.

Αρχαιολόγοι και ερευνητές έχουν τη δυνατότητα να "χαρτογραφίσουν" το υπέδαφος και να εντοπίσουν αρχαιολογικά μνημεία χωρίς τη χρήση της αρχαιολογικής σκαπάνης, κάτι που, για μία πόλη όπως τα Χανιά, δημιουργεί νέες προοπτικές ώστε η μνήμη -αν και αθέατη- να παραμείνει ζωντανή.

Και αν η επιστήμη έχει τη δυνατότητα να μεταφράσει τα γεωλογικά ευρήματα σε ιστορικά στοιχεία, η λογοτεχνία, σε πολλές περιπτώσεις, "αφουγκράζεται" με τον δικό της τρόπο την ιστορία και τη μεταπλάθει σε βίωμα.

Για τον ρόλο λοιπόν της μνήμης στη ανθρώπινη κοινωνία αλλά και για την τραγική μοίρα του "Ταναΐς", μία από τις πολλές μαύρες σελίδες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, συζητάμε με τον συγγραφέα Νίκο Ψιλάκη, με αφορμή την παρουσίαση του βιβλίου του "Κι οι θάλασσες σωπαίνουν".

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 ~ Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Ερευνώντας

την αθέατη όψη των μνημείων

σελ. 6 ~ Συνέντευξη με

τον Νίκο Ψιλάκη

σελ. 7 ~ Παιδότοποι

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 10 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

Κινηματογραφικές Βραδιές

Προβολές ταινιών με θέμα τη διαφορετικότητα, την αποδοχή του άλλου και τον θρίαμβο της ζωής θα πραγματοποιήσει κατά το τρέχων έτος η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης, με σκοπό την επικοινωνιακή συζήτηση και τον προβληματισμό των νέων, των γονέων, των εκπαιδευτικών και όλων ανεξαιρέτως των ανθρώπων της κοινωνίας μας.

Τις ταινίες –οι οποίες θα προβληθούν στις εγκαταστάσεις της ΟΑΚ– θα προλογίζουν άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών, καθώς και ερευνητές που σχετίζονται με τη θεματολογία της εκάστοτε ταινίας.

Οι προβολές αρχίζουν το επόμενο Σάββατο 26 Ιανουαρίου στις 5 μ.μ. με την ταινία "1968" και θα ακολουθήσει συζήτηση με τον κ. Κώστα Πατεράκη, Αν/τμή Γενικό Διευθυντή ΔΕΔΙΣΑ ΑΕ (ΟΤΑ).

Θα ακολουθήσουν οι προβολές:

- Σάββατο 9 Φεβρουαρίου στις 5:30 μ.μ. "Θεέ μου τι σου κάναμε". Θα ακολουθήσει συζήτηση με τον Δρα Κωνσταντίνο Ζορμπά, Γενικό Διευθυντή της ΟΑΚ.

- Σάββατο 16 Φεβρουαρίου στις 5:30 μ.μ. "Πλατεία Αμερικής". Θα ακολουθήσει συζήτηση με τον κ. Νίκο Χουρδάκη, ψυχολόγο – αναλυτικό ψυχοθεραπευτή.

- Σάββατο 23 Φεβρουαρίου στις 5:30 μ.μ. "Ανθρωπος στη θάλασσα". Θα ακολουθήσει συζήτηση με την κα Ανδρομάχη Χουρδάκη, φιλόλογο – συγγραφέα.

- Σάββατο 2 Μαρτίου στις 5:30 μ.μ. "Η ζωή είναι ωραία". Θα ακολουθήσει συζήτηση με τον κ. Θωμά Παναγιώτου, Σχολάρχη Πατριαρχικής Σχολής Κρήτης – Γεν. Εκκλησιαστικού Λυκείου και Γυμνασίου Χανίων.

- Σάββατο 4 Μαΐου στις 6 μ.μ. "Καζαντζάκης". Θα ακολουθήσει συζήτηση με τον σκηνοθέτη της ταινίας, κ. Ιωάννη Σμαραγδή.

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Βραβευμένες ταινίες από το Φεστιβάλ Δράμας

Οι βραβευμένες ταινίες του διαγωνιστικού μέρους του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας θα προβληθούν σήμερα και αύριο στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου, με ώρα έναρξης 8 το βράδυ και ελεύθερη είσοδο.

Συνδιοργάνωση: Δήμος Δράμας, Φεστιβάλ Δράμας, Δήμος Χανίων, Κ.Ε.Π.ΠΕ.ΔΗ.Χ. - ΚΑΜ.

Αφιέρωμα στον ρουμανικό κινηματογράφο

Ο πολιτιστικός σύλλογος "Οι φίλοι των γραμμάτων και των τεχνών" στα πλαίσια του κινηματογραφικού αφιερώματος "Εδώ είναι Βαλκάνια, την Κυριακή 20 Ιανουαρίου στις 8 μ.μ. στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πνευματικού Κέντρου θα προβάλει την πολυβραβευμένη ταινία "4 Μήνες, 3 Βδομάδες και 2 Μέρες", σε σκηνοθεσία και σενάριο του Κριστιάν Μουντζιου, παραγωγής 2007. Ώρα προβολής: 8.00μ.μ.

Συναυλία χορωδίας Μαντολινάτας Χανίων

Συναυλία της χορωδίας Μαντολινάτας Χανίων με αφιέρωμα στην "Επτανησιακή Μουσική" θα γίνει την Τετάρτη 23 Ιανουαρίου και ώρα 7μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Ο σκοπός της Συναυλίας είναι η συγκέντρωση τροφίμων για το κεντρικό συσσίτιο της Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου και την κοινωνική κουζίνα του Αγ. Νεκταρίου.

ΣΤΟ ΚΑΦΕ "ΚΗΠΟΣ"

Συνάντηση παλιών ραδιοερασιτεχνών

Την καθιερωμένη εκδήλωση τους πραγματοποιούν και φέτος οι παλιοί ραδιοερασιτέχνες των Χανίων. Η εκδήλωση θα γίνει το απόγευμα της ερχόμενης Τετάρτης στο χώρο του καφέ "Κήπος" στις 6 και οι ραδιοερασιτέχνες θα κόψουν την πρωτοχρονιάτικη πίτα τους.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

- "SinEvoχή" από το ΔΗΠΕΘΕ Κρήτης σήμερα στις 9 μ.μ., Κυριακή και τη Δευτέρα στις 7 μ.μ. Διασκευή – Σκηνοθεσία: Χρήστος Ραχιώτης. Σκηνογραφία – Κοστούμια: Ξανθή Κόντου. Κινησιολογία: Έλενα Σταυροπούλου. Projection Mapping: Εργαστήριο Μεταβαλλόμενων Ευφώνων Περιβαλλόντων Πολυτεχνείου Κρήτης. Παίζουν: Αθηνά Μαθιουδάκη, Δημήτρης Μελέτης, Μυρτώ Τζιγκουνάκη, Χρήστος Ραχιώτης.
- Εκπαιδευτική μουσικοχορευτική παράσταση: "Ο Κύριος ΚΙΧ και το μυστικό κουτί των ήχων" από την ομάδα Κοπέρνικ στο θέατρο Youca στις 20 Ιανουαρίου στις 5.30 μ.μ. Ερμηνεύουν: Δημήτρης Κρίκος, Μαριαλένα Παπατριανταφύλλου. Κείμενο: Άγγελος Αγγέλου – Έμψ Σίνη. Σκηνοθεσία: Ομάδα ΚΟΠΕΡΝΙΚΟΣ & Γιωρ-

γής Σφυρής.

- Η Παιδική Σκηνή του Γιάννη Χριστόπουλου παρουσιάζει σε πανελλαδική πρεμιέρα το παιδικό μιούζικαλ: "Η Πεντάμορφη και το τέρας" στο κινηματοθέατρο "Ελληνίς" στις 20 Ιανουαρίου στις 12 και 4 μ.μ. Πρωταγωνιστούν ο Νίκος Αναδιώτης και η Ευγενία Τσαούση. Προώληση 8€, Ταμείο 10€. Ισχύουν εισιτήρια ΟΓΑ.

- Η παιδική σκηνή του Χρήστου Τριπόδη παρουσιάζει το πρωτότυπο μιούζικαλ για παιδιά του Τάσου Ιωαννίδη: "Λάχανα και Χάχανα Κλικ στη Λαχανοκατοκώρα" στο Καστέλι Κισσάμου στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Δημοτικού Κέντρου Χανίων στις 24 Ιανουαρίου στις 5.30 μ.μ. και στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων την Κυριακή 27 Ιανουαρίου στις 11.30 π.μ. και στις 6 μ.μ.

19/1

Μακάριος, Μακαρία

20/1

Ευθύμης, Ευθυμία

21/1

Αγνή, Ευγένιος,

Μάξιμος, Νεόφυτος,

Νεοφύτη, Πάτροκλος,

Πατρόκλεια

22/2

Αναστάσιος, Αναστασία,

Τιμόθεος, Τιμοθέη

23/2

Αγαθάγγελος, Αγαθαγγέλα,

Διονύσιος, Διονυσία

24/2

Ζωσιμάς, Ζωσιμίνα,

Ξένια, Φίλωνας

25/1

Γρηγόρης, Γρηγορία,

Μαργαρίτης, Μαργαρίτα

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος Κώνστας, Γιάννης Λυβιάκης, Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα Μαρουλοσφάκη, Βασιλική Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη, Ελένη Σταυρίδη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:

Νεκτάριος Κακατοσάκης

ΠΙΕΣΤΕΣ: Hussein Rajaitikhar,

Γιάννης Περάκης,

Γιώργος Στεφανάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο

"Ερμής" (Μπουναλιά 11-19)

τηλ. 28210 51.003 - 6,

fax 28210 51.007

e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 - 6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:

Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6

e-mail: ads@haniotika-nea.gr

τεύχος 814

Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα"

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ - ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

"ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":

Ελευθερία Μ. Κουμή

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΕΦΑΝΑΚΙ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

“Ταξίδι στην Ουτοπία” με όχημα την τέχνη

Ενας από τους πιο διακεκριμένους χαρακτές και ζωγράφους της χώρας μας φιλοξενείται στη έκθεση “Ταξίδι στην Ουτοπία” που ξεκινά τη Δευτέρα 21 στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων.

Τα έργα του Γιάννη Στεφανάκι, με καταγωγή από το Ηράκλειο, εκτείνονται και στους τρεις ορόφους, παρουσιάζοντας σε καθέναν από αυτούς δημιουργίες του στη χαρακτική, τη ζωγραφική και τα video animation.

Η αναφορά στα έργα του Γιάννη Στεφανάκι, που ήταν παρών χτες κατά την συνέντευξη Τύπου που παρατέθηκε στην Δημοτική Πινακοθήκη, ήταν εκτενής τόσο από τον πρόεδρο, Γιώργο Βαρουδάκη, όσο και από την επιμελήτρια, Πέγκυ Κουνενάκη. «Εχω ένα μεγάλο βάρος και μια μεγάλη ευθύνη ώστε όλα αυτά τα λόγια που λένε για μένα να βγουν αληθινά», σημείωσε μεταξύ σοβαρού

και αστείου ο κ. Στεφανάκις, που μεταξύ άλλων, επεσήμανε τα εξής:

«Είναι μεγάλη μου τιμή πραγματικά που βρίσκομαι σε αυτόν τον εξαιρετικό χώρο και μεγάλη μου χαρά που συνεργάζομαι με ανθρώπους που αγαπάνε την τέχνη και που με πολύ μεγάλη φροντίδα, γενικά, από το έντυπο υλικό και το στήσιμο, βοηθάνε, έτσι ώστε να έχει μια αίσια πορεία αυτή η έκθεση», τόνισε ο κ. Στεφανάκις: «Θα 'θελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τον κ. Βαρουδάκη και όλο το Δ.Σ., την Αθηνά Γιαννουλάκη και, επίσης, την Πέγκυ Κουνενάκη η οποία είδε με αγάπη τη δουλειά μου και φρόντισε το στήσιμο και την επιλογή των έργων, αλλά και για το γεγονός ότι ήρθε κοντά μου. Κάποτε είχα πει ότι “ουδείς προφήτης στον τόπο του” και να λοιπόν που τα Χανιά ενώ δεν είναι η δική μου γενέτειρα πόλη, αλλά το Ηράκλειο, με φιλοξενούν», κατέληξε ο κ. Στεφανάκις.

Ως κριτικός τέχνης, η Χανιώτισσα στην καταγωγή, Πέγκυ Κουνενάκη, επιλέχθηκε να έχει την επιμέλεια της

έκθεσης. Στις δηλώσεις της, αναφέρθηκε στον καλλιτέχνη, χαρακτηρίζοντας τον ως έναν από τους καλύτερους χαρακτές όχι μόνο της τωρινής γενιάς, αλλά και προηγούμενων χρόνων. «Τι σημαίνει που η έκθεση λέγεται “Ταξίδι στην Ουτοπία”...», τόνισε η κυρία Κουνενάκη, απαντώντας η ίδια στο ερώτημα της: «Ο Γιάννης ασχολείται πάρα πολύ με τη δράση πραγματικότητα της ζωής μας, καθώς παίρνει εικόνες και μνήμες και τις μεταπλάθει σε ζωγραφική σε τέχνη. Το ίδιο κάνει και στη χαρακτική και στις κατασκευές του, ή στα video animation. Ανθρωποι που πρωταγωνιστούν στους πίνακες του, πρωταγωνιστούν και στα video animation. Αρα, είναι ένας άνθρωπος που τον έχω αποκαλέσει στον κατάλογο ως αναγεννησιακό, που ασχολείται με πάρα πολλά μέσα έκφρασης. Τα ζωγραφικά του έργα δείχνουν την πραγματικότητα που βιώνουμε όλοι, αλλά και ο καλλιτέχνης, την προσπάθεια του -και αυτό με συγκινεί- να φύγει από την πραγματικότητα, να ανακαλύψει έναν

άλλο κόσμο, είτε πετώντας στα σύννεφα, είτε αγκιστρώνοντας ένα σύννεφο για να φύγει ή ένα φεγγάρι. Τα χρώματά του και η δεξιοτέπτα του στο πινέλο έχουν να κάνουν με έναν ιδιόμορφο εξπρεσιονισμό», είπε η κυρία Κουνενάκη.

Στην αναφορά του, ο πρόεδρος της Δημοτικής Πινακοθήκης, Γιώργος Βαρουδάκης, σχολίασε την ποιότητα των έργων του Γιάννη Στεφανάκι, λέγοντας ότι είναι χαρά και τιμή που θα φιλοξενούνται μέχρι τις 8 Απριλίου.

«Ο Γιάννης Στεφανάκις είναι ο άνθρωπος που γνωρίζει ίσως την τέχνη της χαρακτικής όσο κανείς άλλος εν ζωή στη χώρα μας», τόνισε αρχικά ο κ. Βαρουδάκης, λέγοντας στη συνέχεια πως, «ο Γιάννης Στεφανάκις αποτελεί μια συνέχεια στην ανοδική

πορεία της Πινακοθήκης, με γνώμονα μόνο την ποιότητα και τα στοιχεία που συγκαταλέγονται σε κάθε έκθεση για να μπορούμε να έχουμε ως Πινακοθήκη μια καλύτερη πορεία στον ελλαδικό χώρο. Η χαρακτηριστική είναι μία τέχνη η οποία έρχεται από το βάθος του χρόνου, με πρώτες εφαρμογές στην Κίνα και κατόπιν στην Ευρώπη ενώ ειδικά μετά την ανακάλυψη της τυπογραφίας έχει χαρακτηρίσει όλα τα θέματα των εικαστικών τεχνών και τις εφαρμογές τους. Ο Γιάννης Στεφανάκις, πέραν από δάσκαλος, είναι ένας εξαιρετικός δημιουργός και το κύριο γνώρισμα της δουλειά του είναι η υψηλή ποιότητα και η μνηυματική που φέρνουν τα έργα του, ζωγραφικά και χαρακτικά».

M. KAPTZ.

ΗΡΘΕ ΤΟ ΝΕΟ
PAMESTOIXIMA.GR

ΜΕ ΑΚΟΜΑ
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ
ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ

οπαπ
Ζήσε το παιχνίδι

pame
STOIXIMA
.gr

Κατεβάστε το από το App Store
Διαθέσιμο σε Android

ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ: ΕΣΕΠ - Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΑΝΩ ΤΩΝ 21 ΕΤΩΝ. Η ΣΥΧΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΝΕΧΕΙ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΕΘΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ - ΓΡΑΜΜΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ: 1114

ΠΑΙΞΕ ΥΠΕΥΘΥΝΑ

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Ερευνώντας την αθέατη όψη των μνημείων

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΣ

Τι βρίσκεται κάτω από την πλατεία Δημοτικής Αγοράς; Πού φτάνει το τείχος στον λόφο Καστέλι; Πώς ήταν κατασκευασμένη η λιθοδομή του Ενετικού Φάρου; Απαντήσεις στα παραπάνω δίνει το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Τα τελευταία χρόνια στο πλαίσιο διπλωματικών και ερευνητικών εργασιών, το Τμήμα έχει ερευνήσει με γεωφυσικές μεθόδους το υπέδαφος πολλών αρχαιολογικών χώρων, συμβάλλοντας στην έρευνα.

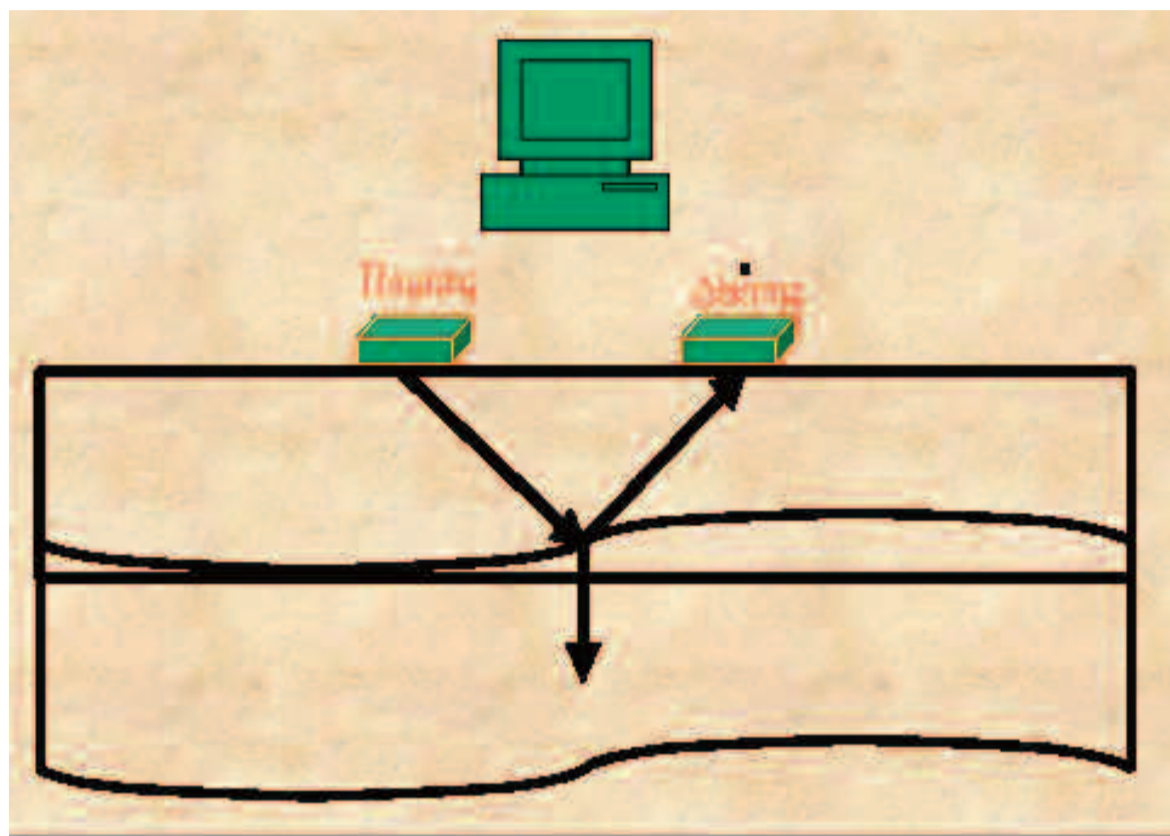
Η δράση του Εργαστηρίου θα ήταν χρήσιμο να ενισχυθεί προκειμένου να ερευνηθούν και άλλα σημεία στην Κρήτη και όχι μόνο, που παραμένουν εκτός της εμβέλειας των ματιών και της αρχαιολογικής σκαπάνης.

«Οι έρευνες που έγιναν τα προηγούμενα χρόνια ήταν στο πλαίσιο της Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής (μά-

θημα 3ου εξαμήνου) όπου οι φοιτητές διδάσκονται τις γεωφυσικές μεθόδους και στη συνέχεια στο 8ο εξάμηνο τις εφαρμόζουν στην πράξη σε ανοικτό πεδίο» εξηγεί ο κ. Νίκος Σπανουδάκης που ανήκει στο Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό της Σχολής Μηχανικών Ορυκτών Πόρων του Πολυτεχνείου Κρήτης.

Με ηλεκτρομαγνητικά κύματα που διαδίδονται στο υπέδαφος μέχρι να συναντήσουν υλικά με διαφορετικές ηλεκτρικές και μαγνητικές ιδιότητες, με την τοποθέτηση ηλεκτροδίων στο έδαφος και τη διοχέτευση ρεύματος προκειμένου να χαρτογραφηθεί η κατανομή της αντίστασης στο υπέδαφος, οι επιστήμονες είναι σε θέση να εντοπίσουν αρχαιολογικά μνημεία και όχι μόνο καθώς ήδη έχουν γίνει έρευνες στα Φαλάσαρνα με αυτή τη μέθοδο για την υφαλμύρωση.

«Η ανασκαφή των αρχαιολογικών χώρων που απαιτείται στις αρχαιολογικές μελέτες, απαιτεί χρόνο, ο οποίος συνήθως δεν είναι διαθέσιμος στους αρχαιολόγους για να μπορέσουν να αξιολογήσουν καλύτερα το πεδίο. Αποτέλεσμα είναι η ανάγκη διεξαγωγής περισσότερων αρχαιολογικών τομών, αυξάνοντας το κόστος. Η γεωφυσική έρευνα

προηγείται της ανασκαφής και συμβάλλει στην αντιμετώπιση και των δύο αυτών προβλημάτων: υψηλά κόστη και έλλειψη χρόνου.

Οι γεωφυσικές μέθοδοι, όπως η μέθοδος του γεωραντάρ είναι μη καταστροφικές και αποτελούν ένα γρήγορο και αποτελεσματικό τρόπο απεικόνισης των φυσικών ιδιοτήτων του υπεδάφους, προσφέροντας σημαντική βοήθεια στον εντοπισμό πιθανών αρχαιολογικών στοιχείων. Στο πεδίο, η γεωφυσική χαρτογράφηση δίνει τη δυνατότητα στον αρχαιολόγο να μελετήσει την περιοχή και να ξεχωρίσει τις περιοχές ενδια-

φέροντος. Ορισμένοι αρχαιολογικοί χώροι δεν δύναται να ανασκαφούν. Το πεδίο είναι πιθανό να έχει καλυφθεί από μοντέρνα ανάπτυξη, είτε να είναι δεσμευμένο για μελλοντική δόμηση, είτε να είναι ιστορικής και πολιτισμικής σημασίας. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι απεικονίσεις που παρέχουν οι μη καταστροφικές γεωφυσικές μέθοδοι μπορεί να είναι ο μόνος τρόπος αναγνώρισης και καταγραφής του υπεδάφους» αναφέρει ο κ. Σπανουδάκης.

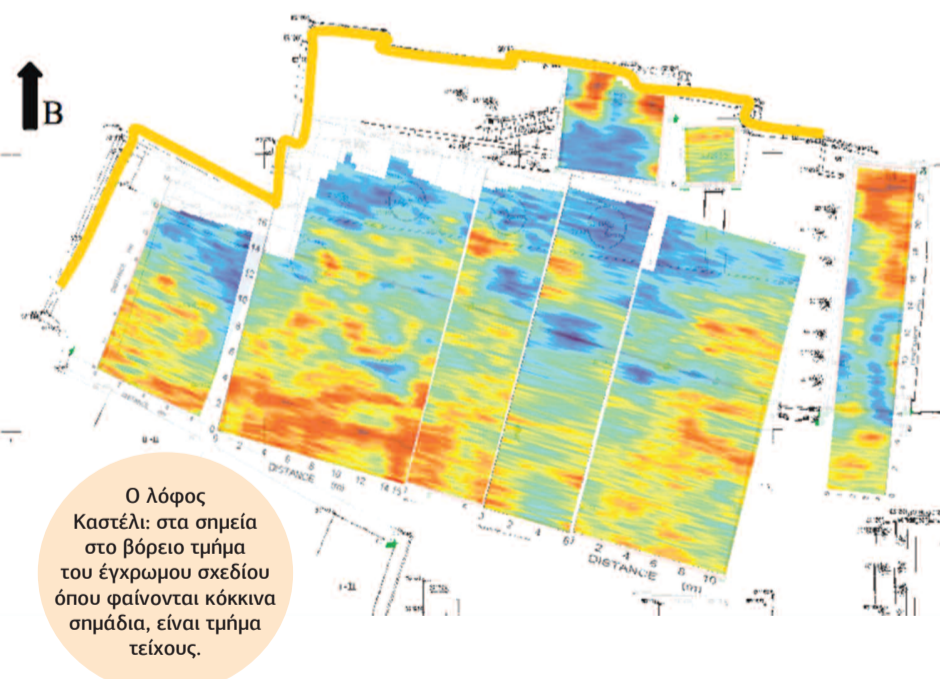
Ο κ. Σπανουδάκης Νίκος.

Οι μέθοδοι διασκόπησης

Οι πιο συνήθεις μέθοδοι που εφαρμόζονται στην αρχαιολογία και που εφαρμόστηκαν από το εργαστήριο του Πολυτεχνείου είναι :

- Μαγνητική μέθοδος.
- Ηλεκτρομαγνητική μέθοδος.
- Μέθοδος του γεωραντάρ.
- Μέθοδος της ηλεκτρικής αντίστασης.

Η πλατεία Δημοτικής Αγοράς, με κόκκινο διακεκομμένο χρώμα το σημείο όπου εντοπίστηκε Τμήμα του Ενετικού Τείχους.

Μπροστά από την Αγορά

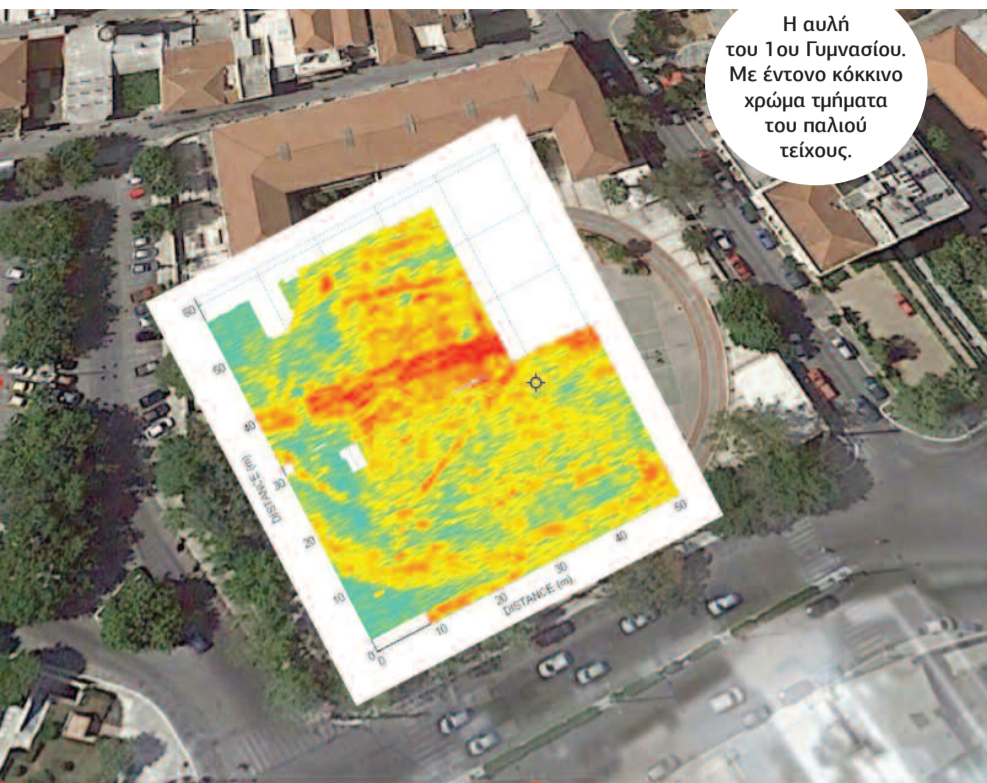
Σημαντικά στοιχεία έδωσε και η έρευνα στην πλατεία Δημοτικής Αγοράς, μπροστά στη νότια είσοδο του μνημείου. «Είχαμε την απορία αν διασώζεται το αντιτείχισμα του τείχους απέναντι από την αγορά. Δυστυχώς δεν μπορούσαμε να το διαπιστώσουμε γιατί έπρεπε να κλείσουμε τον δρόμο για να κάνουμε τις μετρήσεις

αφού υπολογίζουμε πως το αντιτείχισμα θα πρέπει να βρίσκεται κάτω από τον δρόμο. Αυτό που βρήκαμε όμως ήταν η συνέχεια του τείχους. Αυτή τη στιγμή υπάρχει ένα τμήμα στο νοτιοδυτικό τμήμα της πλατείας που είναι εμφανές αλλά μπορέσαμε να εντοπίσουμε και το τμήμα του που είναι κάτω από την πλατεία» τονίζει ο κ. Σπανουδάκης.

Τείχος στον Λόφο Καστέλι

Η έρευνα στην αυλή μπροστά στο κτήριο της Μεραρχίας και την πλατεία στον λόφο Καστέλι που χρησιμοποιείται τώρα ως χώρος στάθμευσης, έδειξε ότι κάτω από την ασφαλτο υπήρχε πηγάδι, όμως το βασικό είναι ότι βρέθηκαν πιθανά υπολείμματα τειχών από παλαιότερες οικιστικές περιόδους στον λόφο Καστέλι.

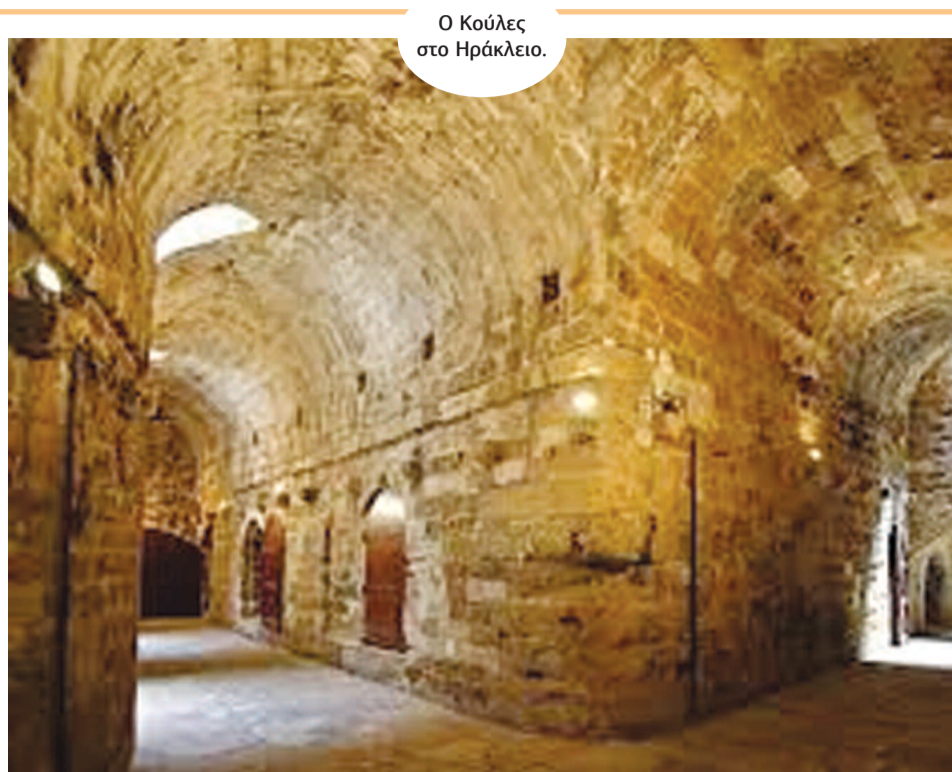

Η αυλή του 1ου Γυμνασίου. Με έντονο κόκκινο χρώμα τμήματα του παλιού τείχους.

Στην αυλή του 1ου Γυμνασίου

Στην αυλή του 1ου Γυμνασίου οι ερευνητές εντόπισαν τη συνέχεια του Ενετικού Τείχους όπως αυτό συνεχίζει προς το Κουμ Καπί (σημερινή Νικηφόρου Φωκά), επίσης βρέθηκαν αγωγοί (πιθανόν ύδρευσης), ενώ εντοπίστηκε τμήμα του τείχους που διασχίζει την οδό Δασκαλογιάννη. Εκτιμάται ότι θα είχε ενδιαφέρον η διερεύνηση της πλατείας Μαρκοπούλου ανάμεσα στη Δημοτική Αγορά και το 1ο Γυμνάσιο.

Ο Κούλες στο Ηράκλειο.

Οι καμάρες του Κούλε Ηρακλείου

Το εργαστήριο εντόπισε τη διάβρωση του κτηρίου του Κούλε στο εξωτερικό τμήμα του, πόσο εισχώρησε η υγρασία και τι υπάρχει κάτω από το κτήριο. Κάτω από το δάπεδό του βρέθηκαν θολωτές δομές που εξυπηρετούσαν την εκτόνωση της θάλασσας.

Η λιθοδομή του Φάρου

Το Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γεωφυσικής εργάστηκε χρησιμοποιώντας το γεωραντάρ για να εξετάσει τη λιθοδομή του Ενετικού Φάρου στο λιμάνι των Χανίων όταν προγραμματιζόταν η ανακατασκευή του πριν από 15 χρόνια. Διαπιστώθηκε ότι οι πέτρες ήταν δεμένες μεταξύ τους με σιδερένια "αγκίδια" (μεταλλικά στοιχεία).

«Φαίνεται ότι στο εξωτερικό περίβλημα του Φάρου οι λίθοι είναι μεταξύ τους δεμένοι με υλικό από σίδηρο. Αυτά τα σίδηρα είναι τακτικά τοποθετημένα και φαίνεται ότι δένουν κάθε λίθο με τους παράπλευρους του. Τέλος σε πολλές γραμμές φαίνεται μια άτακτη τοποθέτηση σιδερών σε διάφορα βάθη και οριζόντιες αποστάσεις» τονίζει ο κ. Σπανουδάκης.

Λιθοδομή του φάρου των Χανίων. Με τη μέθοδο της γεωφυσικής έγινε αντιληπτό ποιες τεχνικές ακολουθήθηκαν για την τοποθέτηση των λίθων του, κατά τη διάρκεια εργασιών αποκατάστασής του που έγινε το 2006.

Μαγνητική μέθοδος
Ηλεκτρομαγνητική μέθοδος

Ηλεκτρική τομογραφία
Ηλεκτρομαγνητική μέθοδος
Μέθοδος Γεωραντάρ

Ηλεκτρομαγνητική μέθοδος
Μέθοδος Γεωραντάρ

Εντοπισμός των θαμμένων ερειπίων στο θέατρο της Απτέρας.

Μέθοδος Γεωραντάρ

Τρίκλιτη Δεξαμενή

Το αρχαίο θέατρο της Απτέρας

Στο θέατρο της Απτέρας εντοπίστηκαν τμήματα παλαιών κτισμάτων. «Πρόκειται για γκρεμισμένα κτήρια προφανώς από κάποιο σεισμό. Βρήκαμε επίσης ένα τείχος προς τη βόρεια είσοδό του» σημειώνει ο ερευνητής.

Στον ευρύτερο αρχαιολογικό χώρο της Απτέρας εντοπίστηκαν μονοπάτια, στον χώρο της δεξαμενής πηγάδι, αγωγοί και τμήματα τείχους.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ

«Η λογοτεχνία προεκτείνει τα όρια του χώρου και του χρόνου, όπως προεκτείνει και την ίδια μας την ύπαρξη για να μας μεταφέρει από τον υλικό κόσμο στον άυλο κι από τον άυλο πάλι πίσω, στον υλικό! Συναντάμε άλλους ανθρώπους, άλλους τρόπους σκέψης, επιχειρούμε μακροβούτια στο μυστήριο της ύπαρξης, διεισδύουμε στην ανθρώπινη ψυχή, διαλεγόμαστε με τους συγγραφείς και τους ήρωες, γινόμαστε κοινωνοί ξένων εμπειριών κι έτσι κατανοούμε καλύτερα τον κόσμο».

ΝΙΚΟΣ ΨΙΛΑΚΗΣ

«Η λογοτεχνία προεκτείνει την ύπαρξή μας»

Ο συγγραφέας Νίκος Ψιλάκης στο τελευταίο του μυθιστόρημα «Κι οι θάλασσες σωπαίνουν» (εκδ. «Καρμάνωρ») μάς ταξιδεύει πίσω στον χρόνο, σε μια από τις σκοτεινότερες σελίδες της γερμανικής κατοχής στην Κρήτη: τη βύθιση του πλοίου «Τάναϊς» που έφερε στα αμπάρια του Έλληνας ομήρους, Ιταλούς αντιφασίστες και όλους τους Εβραίους της Κρήτης. Ένα «μυθιστόρημα μνήμης» που συνθέτει την κοινωνική «τοιογραφία» μιας ολόκληρης εποχής, ενώ παράλληλα μέσα από τις περιπέτειες των ηρώων του υπενθυμίζει τη φρίκη του ναζισμού και του φασισμού, πρακτικές των οποίων σκιάζουν ξανά στις μέρες μας, το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας.

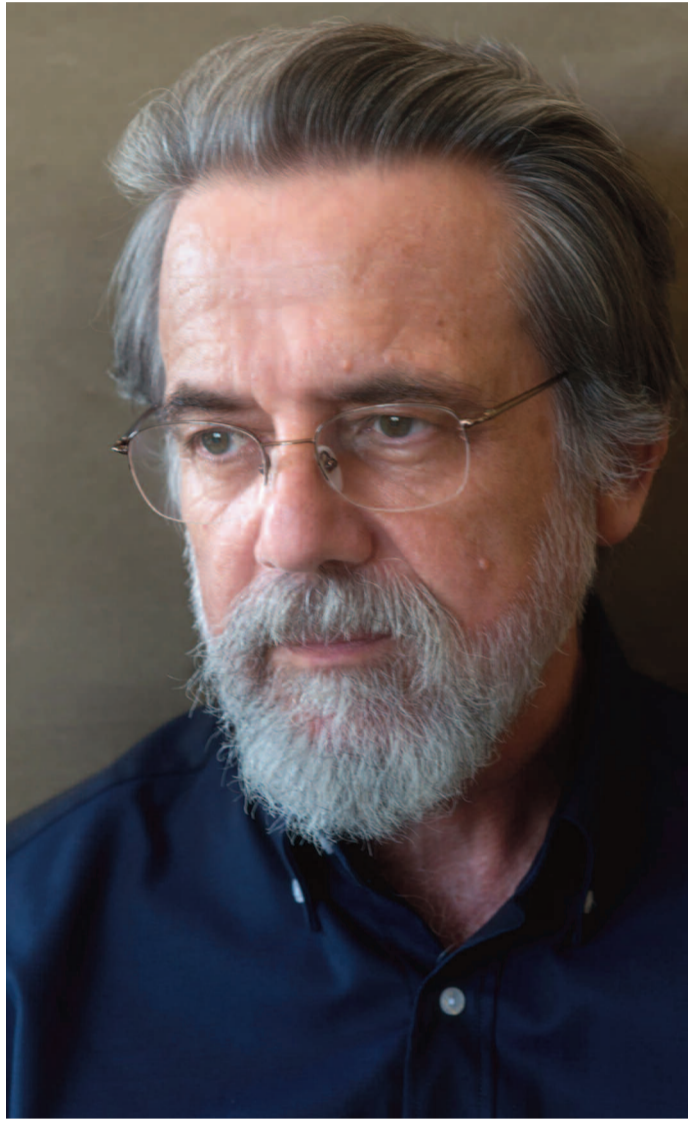
Με αφορμή την παρουσίαση του βιβλίου που θα πραγματοποιηθεί σήμερα στις 7 το απόγευμα στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων, οι «Διαδρομές» μίλησαν με τον κρητικό συγγραφέα και δημοσιογράφο για τη σχέση λογοτεχνίας και ιστορίας, το ειδικό βάρος του παρελθόντος στο παρόν, το μέλλον του βιβλίου αλλά και τη δύναμη που έχει η λογοτεχνία να κάνει τη ζωή ακόμα πιο συναρπαστική με τη βοήθεια του μύθου.

Στο νέο σας μυθιστόρημα βλέπουμε στο επίκεντρο της ιστορίας να βρίσκεται η τραγική μοίρα του «Τάναϊς», ενός πλοίου που έχει συνδεθεί με μια από τις πιο σκοτεινές σελίδες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην Κρήτη. Πώς προέκυψε αυτή η επιλογή;

Με απασχολούσε για χρόνια. Μ' έναν τρόπο σχεδόν ακατανόητο ωριμάζουν οι λέξεις μέσα μας, αναδύονται, γίνονται εικόνες, τόποι, χρόνοι, ταξίδια. Όταν άκουσα για πρώτη φορά την ιστορία του «Τάναϊς» εντυπωσιάστηκα τόσο που δεν μπόρεσα για μέρες να συνέλθω. Είχα καταλάβει ότι δεν ήταν ένα ναυάγιο, δεν ήταν κάποιοι άνθρωποι που πάλεψαν με το κύμα, νίκησαν ή νικήθηκαν, ήταν η τραγωδία του ανθρώπου που τον κλειδώνουν σ' αμπάρια και δεν του επιτρέπουν να δώσει τη μάχη. Τις πιο πολλές λεπτομέρειες της ιστορίας τις ήξερα τώρα και σαράντα χρόνια μέσα από αφηγήσεις ανθρώπων που τις είχαν ζήσει, αλλά δεν είχα αποφασίσει τι να κάνω μ' αυτό το υλικό. Κι έτσι ξαφνικά, γύρω στο 2010, όταν άρχισα να ανακαλύπτω τον κεντρικό μου ήρωα, ένα πρόσωπο πλασμένο με λέξεις, είπα: «να, τούτος θα μου δώσει το νήμα για να μην χαθώ στους λαβυρίθους του χρόνου». Ήταν η εποχή της μεγάλης αβεβαιότητας, η ελληνική - ευρωπαϊκή κρίση στο φόρτε της, και ήδη με είχε απασχολήσει η σταδιακή επάνοδος ιδεολογιών και πρακτικών, που κάποτε πιστεύαμε ότι ανήκουν στο παρελθόν, να επανακάμπτουν σ' ένα αβέβαιο παρόν και να ευαγγελίζονται καινούργιους κόσμους θεμελιωμένους στη λήθη. Αποφάσισα, λοιπόν, ν' αναπαραστήσω αυτό το παρελθόν και ν' ανάψω ένα μικρό κεράκι στη συλλογική μας μνήμη. Το θεώρησα ευθύνη και χρέος τόσο απέναντι στη δική μου συνείδηση όσο κι απέναντι σ' όλους εκείνους που είχαν μοιραστεί μαζί μου τις ιστορίες τους. Αλλά δεν ευδοκίμησε τότε. Ο ήρωας δραπετεύσε από τη σκέψη μου, ίσως ήθελε να ωριμάσει κι άλλο, κι επανήλθε πέντε χρόνια μετά. Μόλις είχα τελειώσει την «Πολυφίλητη», το μυθιστόρημα μέσα από το οποίο προσπάθησα ν' αναπαραστήσω τις ζωές των αφανών σε καταστάσεις πολιορκίας, κι ένιωσα πάλι να αιωρούμαι στον χρόνο, ο ήρωας - αφηγητής με ξαναβρήκε πιο έτοιμος, τουλάχιστον όσο έτοιμος ήμουν κι εγώ. Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος είναι ένα ελκυστικό πεδίο μελέτης, ένα παράδειγμα για το τι δεν πρέπει να κάνουμε.

Ιστορία και μυθοπλασία «παντρεύονται» στα ιστορικά μυθιστορήματα. Πότε αυτός ο «γάμος» μπορεί να θεωρηθεί επιτυχής και από τι κινδυνεύει;

Η ιστορία ασχολείται με το παρελθόν, η λογοτεχνία είναι μια μορφή αναπαράστασής του. Ασφαλώς υπάρχουν και αποτυχημένοι γάμοι. Η λογοτεχνία πρέπει να αξιοποιήσει τη μέθοδο της ιστορίας, που κι αυτή δανείστηκε εργαλεία άλλων επιστημών, αξιοποίησε το βίωμα και την προφορικότητα, προσπάθησε να αποφύγει τα αφηρημένα σχήματα που θαμπώνουν το παρελθόν. Μόνο που οι ρόλοι τους είναι διακριτοί. Στο ιστορικό μυθιστόρημα ο συγγραφέας μεταπλάθει την ιστορία σε βίωμα, περιφέρεται ανάμεσα σε ανθρώπους που δεν γνώρισε στον πραγματικό κόσμο, αφουγκράζεται

«Δυστυχώς οι άνθρωποι ξεχνούν, οι κοινωνίες ξεχνούν. Ιδιαίτερα σήμερα, σε μια εποχή ατιθάσευτης εξάρτησης από την τεχνολογία, μνήμη είναι ό,τι μας εμφανίζει ο ηλεκτρονικός υπολογιστής»

τις αγωνίες τους, τις κάνει δικές του. Το αντίστροφο αποτελεί, νομίζω, δυσαρμονία: το να μεταφέρεις τους ανθρώπους του παρελθόντος στο δικό σου παρόν. Να μιλάς, ας πούμε, για τον 18ο αιώνα και οι ήρωές σου να σκέφτονται όπως οι άνθρωποι του 21ου.

Ο πρωταγωνιστής του βιβλίου κινείται διαρκώς ανάμεσα στο παρόν και το παρελθόν. Ζει και συγχρόνως θυμάται. Στις σύγχρονες κοινωνίες πόσο καθοριστικό ρόλο παίζει η ιστορία και το παρελθόν;

Ο πρωταγωνιστής επιστρέφει στην Κρήτη είκοσι χρόνια μετά τον πόλεμο, βλέπει τον κόσμο να αλλάζει και προσπαθεί να κατανοήσει τους μηχανισμούς, να ερμηνεύσει όχι μόνο τα γεγονότα αλλά και τις αιτίες τους. Ζει σε δυο διαφορετικούς χρόνους και καταλαβαίνει ότι η προσωπική του περιπέτεια είναι μια μικρή σταγόνα από μια κοινή πληγή που συνεχίζει να ματώνει. Ο συγγραφέας κι ο αναγνώστης ζουν σ' ένα μωσαϊκό εποχών, προβάλλουν το τότε στο σήμερα και στο αύριο. Και για ν' απαντήσω στην ερώτησή σας: Δυστυχώς οι άνθρωποι ξεχνούν, οι κοινωνίες ξεχνούν. Ιδιαίτερα σήμερα, σε μια εποχή ατιθάσευτης εξάρτησης

από την τεχνολογία, μνήμη είναι ό,τι μας εμφανίζει ο ηλεκτρονικός υπολογιστής. Αναζητάς πληροφορίες και βρίσκονται μπροστά σ' έναν άπιστευτο καταϊγισμό, σ' ένα υλικό που αν δεν έχεις τη δυνατότητα να το περάσεις από το κόσκινο κρησάρα, θα καθείς. Το να έχεις χιλιάδες πληροφορίες για ένα θέμα είναι σαν να μην έχεις καμιά. Μιλώ συχνά με νέους ανθρώπους και παρατηρώ την απώλεια του χρονικού βάθους. Η απόσταση από την Κατοχή δεν περιορίζεται πλέον στις εφτάμισι τόσες δεκαετίες, είναι τόσο μακρινή που φαίνεται σαν να συνέβη στον αόριστο χρόνο. Όλοι οι πολιτισμοί σπρίχτηκαν στη μνήμη για να διατηρήσουν τη συνοχή και την ταυτότητά τους, δεν είναι τυχαίο που οι αρχαίοι κάτοικοι τούτου του τόπου ανακάλυψαν τον Κύδωνα κι έπλασαν τον ιδρυτικό μύθο της πόλης. Ήταν η κοινή αναφορά τους σ' ένα μακρινό παρελθόν και η αφήγηση του μύθου διαπερνούσε τον χρόνο, γινόταν συνείδηση και ταυτότητα.

Έχετε γράψει πολλά βιβλία κι έχετε δοκιμαστεί σε διαφορετικά πεδία του γραπτού λόγου. Ανησυχείτε για το μέλλον του βιβλίου σε ό,τι αφορά τουλάχιστον την έντυπη μορφή του;

Είναι αδύνατον να φανταστώ έναν κόσμο χωρίς βιβλία. Είναι, όμως, δύσκολο να μαντέψω τη μελλοντική μορφή τους. Το βιβλίο δεν είναι μόνο λέξεις ταιριασμένες η μια δίπλα στην άλλη, είναι τέχνη, αισθητική, έχει ψυχή, έχει γλώσσα. Και δεν εννοώ μόνο τη γλώσσα που γράφεται με λέξεις.

Πολλές φορές σκέφτομαι πως το διάβασμα είναι ένας τρόπος για να ζήσει κανείς περισσότερες από μια ζωές, με την έννοια ότι κάθε βιβλίο αποτελεί κι ένα ταξίδι γνωριμίας με πρόσωπα, τόπους κ.λπ., είτε φανταστικά είτε πραγματικά, δεν έχει τόση σημασία. Για εσάς τι σημαίνει αναγνωστική εμπειρία;

Η λογοτεχνία προεκτείνει τα όρια του χώρου και του χρόνου, όπως προεκτείνει και την ίδια μας την ύπαρξη για να μας μεταφέρει από τον υλικό κόσμο στον άυλο κι από τον άυλο πάλι πίσω, στον υλικό! Συναντάμε άλλους ανθρώπους, άλλους τρόπους σκέψης, επιχειρούμε μακροβούτια στο μυστήριο της ύπαρξης, διεισδύουμε στην ανθρώπινη ψυχή, διαλεγόμαστε με τους συγγραφείς και τους ήρωες, γινόμαστε κοινωνοί ξένων εμπειριών κι έτσι κατανοούμε καλύτερα τον κόσμο. Φανταστείτε πώς θα ήταν τούτος ο κόσμος μας χωρίς έναν Οδυσσέα, μια Ιουλιέτα, έναν Καραμαζώφ, φανταστείτε πώς θα ήταν η Κρήτη χωρίς τον Μίνωα, ή ακόμη και χωρίς τον Καπετάν Μιχάλη ή τον Ζορμπά. Πρόσωπα του μύθου, ή πρόσωπα που ντύθηκαν με τον μύθο κι έτσι πορεύονται. Αλλά και ήρωες που κατέκτησαν ρόλους στην ιστορία της ανθρωπότητας, ίσως και να διαδραματίζονται σήμερα πολύ πιο σημαντικούς από τους ρόλους των συγγραφέων τους. Είναι το μυστήριο της ίδιας της τέχνης που αποτελεί την πιο μεγάλη, την πιο συναρπαστική αναγνωστική εμπειρία.

Η βιβλιοπαρουσίαση

Το βιβλίο του Νίκου Ψιλάκη «Κι οι θάλασσες σωπαίνουν» θα παρουσιαστεί σήμερα, Σάββατο, στις 7 το απόγευμα στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Την εκδήλωση διοργανώνουν η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, σε συνδιοργάνωση με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, τη Λέσχη Φιλαναγνωσίας «Ταξιδευτές στο Φως», τις εκδόσεις «Καρμάνωρ» και το βιβλιοπωλείο Πετράκη. Για το βιβλίο θα μιλήσουν ο ιστορικός ερευνητής και οπτικός Μανώλης Μανουσάκας, η πρόεδρος του Συνδέσμου Φιλολόγων Βαρβάρα Πετράκη και η δικηγόρος Στέλλα Καλυτεράκη. Την εκδήλωση θα συντονίσει ο διευθυντής του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων Ματθαίος Φραντζεσκάκης. Συντομες παρεμβάσεις θα κάνουν ο δάσκαλος - λαογράφος Σταμάτης Αποστολάκης και ο δάσκαλος - ποιητής Βαγγέλης Κακατσάκης.

Παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

ΣΤ1 ΤΑΞΗ 8ου ΔΗΜ. ΣΧ. ΧΑΝΙΩΝ

Το καλύτερο μάθημα το κάναμε στο... δικαστήριο

«[...] Μετά την ξενάγηση στον χώρο μπήκαμε σε αίθουσα Δικαστηρίου (δεν διεξαγόταν δίκη) και μοιράστηκαν ρόλοι. Όλοι πήραν μέρος στη "δίκη"... Διαβάστηκε η υπόθεση που σας στέλνω και στο τέλος αποδόθηκε δικαιοσύνη. Καθοριστική ήταν η συμβολή μπτέρας - δικηγόρου μαθητή, της κας Αλεξίας Ρι-

Η ΥΠΟΘΕΣΗ

Ενα βροχερό βράδυ, ο Κύριος Απρόσεκτος, οδηγώντας το όχημά του στην οδό Προσοχής, συγκρούστηκε με το σκύλο Ρεξ ιδιοκτησίας του κυρίου Φιλοζωΐδη, με αποτέλεσμα να τραυματίσει ελαφρώς το αριστερό μπροστινό πόδι του. Ο Κύριος Φιλοζωΐδης στενοχωρημένος ζητάει τιμωρία του κυρίου Απρόσεκτου από τη Δικαιοσύνη. Πώς μπορεί η ομάδα Υπεράσπισης να βοηθήσει τον κύριο Απρόσεκτο; Πώς μπορεί η ομάδα της Κατηγορίας να βοηθήσει τον κύριο Φιλοζωΐδη να τιμωρηθεί ο Κύριος Απρόσεκτος;

Τη Δευτέρα 29 Οκτωβρίου η τάξη μας το Στ' 1 πραγματοποίησε μια εκδρομή... λίγο διαφορετική. Πήγαμε στα δικαστήρια. Στην αρχή, εγώ τουλάχιστον, νόμιζα ότι δε θα ήταν τόσο ωραία όσο ακούγεται, κι ότι θα μαλώναμε για το ποιος θα γίνει δικαστής, ποιος κατηγορούμενος κ.τ.λ. Ομως διαψεύστηκα! Ήταν τέλεια!!! Δε μαλώσαμε καθόλου για τους ρόλους. Επίσης πήραμε μια γεύση για το πώς είναι το δικαστήριο. Αυτό που με εντυπωσίασε ήταν ότι ανεβήκαμε όλοι στην έδρα. Από εκεί ήταν όλα τέλεια. Εβλεπες τα πάντα! Θέλω να ξαναπάω σε μια τέτοια εκδρομή!

Γρηγόρης Τζεμανάκης

...πέρασα πάρα πολύ ωραία. Ήμουν το θύμα και το έκανα πάρα πολύ ωραία. Ήταν μια τέλεια εμπειρία, μου άρεσε πάρα πολύ και θα ήθελα να την ξαναζήσω. Μακάρι να μου ξαναδοθεί η ευκαιρία να την ξαναζήσω... Όταν μεγαλώσω θέλω να πάω στα δικαστήρια σαν δικηγόρος γιατί μου αρέσει το επάγγελμα του δικηγόρου και μετά από αυτή την εκδρομή θα ήθελα να γίνω δικηγόρος! Το αποφάσισα!

Δέσποινα Κουντουράκη

...Πήγαμε στα δικαστήρια και γίναμε κατηγο-

ρουμενοι, θύματα, δικαστές, δικηγόροι, εισαγγελείς, αυτόπτες μάρτυρες και γενικά όλοι είχαμε ένα πολύ σημαντικό ρόλο. Το δικαστήριο το "παίξαμε" αρκετά καλά κι ευτυχώς που είχαμε και τη βοήθεια και των δύο κυρίων που τη χρειαστήκαμε κυρίως στο θέμα του συντονισμού. Πέρασα τέλεια και θα ήθελα να ξαναπάω ή ως εκδρομή ή ως επάγγελμα.

Ιωάννα Μακρυνάκη

Μας ξενάγησε η μπτέρα μου στον χώρο. Μας μίλησε για το πώς λύνουν τις διαφορές τους και κάναμε μια ανοικτή δίκη! Χρειαστήκαμε δικαστές, δικηγόρους υπεράσπισης δικηγόρους κατηγορίας, εισαγγελείς, θύμα, κατηγορούμενο κι ένα μάρτυρα. Καταφέραμε να ανακαλύψουμε την αλήθεια και να λάμψει η δικαιοσύνη χωρίς καμιά προετοιμασία! Εγώ επέλεξα το ρόλο του κατηγορούμενου κι ομολογώ ότι η μαμά εντυπωσιάστηκε από την επιλογή μου! Πέρασα υπέροχα! Μακάρι όλες οι εκδρομές να είναι στα δικαστήρια! ΘΕΛΩ ΝΑ ΓΙΝΩ ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ!

Λευτέρης Αλεξιάκης

...Ο κύριος μας σε συνεργασία με τη μαμά του Λευτέρη πήραν άδεια για να μπούμε μέσα στην αίθουσα και να ζήσουμε κι εμείς αυτή την εμπειρία. Αρχικά χωριστήκαμε σε ομάδες. Τρεις ήταν οι δικαστές, ένας εισαγγελέας, ένας μάρτυρας, η ομάδα υπεράσπισης και η ομάδα κατηγορίας. Εγώ ήμουν με την ομάδα κατηγορίας αλλά δεν καταφέραμε να πείσουμε τους δικαστές και δυστυχώς χάσαμε! Ήταν μια πάρα πολύ εκπαιδευτική εκδρομή και πέρασα φανταστικά! Ήταν νομίζω η καλύτερη εκδρομή που έχουμε πάει ποτέ με βάση όλες τις γνώμες των παιδιών!

Μανώλης Νικολιδάκης

...χωριστήκαμε σε ομάδες... Ξεκινήσαμε με κλασικές ερωτήσεις π.χ. μήπως μιλούσε στο τηλέφωνο κ.λπ., κ.λπ... Μετά όμως τον κατηγορούσαμε για άλλα θέματα όπως η ταχύτητα, η χρήση αλκοόλ, η συμπαράσταση στο ζώο κ.λπ. Ο εισαγγελέας κατηγορούσε τη μάρτυρα (η οποία δεν τα έλεγε και με λεπτομέρεια κι έφερε την αθωότητα του κατηγορούμενου ο οποίος ήταν αξιοπρεπέστατος)! Δεν ξέρω για τα υπό-

λοι ενθουσιασμένοι κι έκπληκτοι από τη σοβαρότητα και την ωριμότητα των μαθητών.»

Αυτά μεταξύ των άλλων μου έγραψε σε μήνυμα που μου έστειλε, πριν ένα μήνα περίπου, ο γνωστός στους αναγνώστες του Παιδότοπου, δάσκαλος Βαγγέλης Παγωνίδης. Για να συμπληρώσει... «Αν σας ενδιαφέρει σαν θέμα, για τον Παιδότοπο, έχω και τις εντυπώσεις των μαθητών μετά την επίσκεψη αλλά και πλούσιο φωτογραφικό υλικό.»

Ενας Παιδότοπος αλλιώς κι απ' όλους τους μέχρι τώρα ο σημερινός... Ενας Παιδότοπος που δεν μπορούσα να τον φανταστώ... Αποκαλύπτομαι! Ειλικρινά δεν έχω λόγια για να συνοδεύσω τα συγκαρπτήριά μου...

Σας χαιρετώ με αγάπη
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος

...κάναμε ένα ει-κονικό δικαστήριο. Μοιράσαμε ρόλους. Μας ξενάγησε στο χώρο η κ. Αλεξία. Στο τέλος μας κέρασαν και φύγαμε. Θα ήθελα να ξαναπάω γιατί ήταν πάρα πολύ ωραία!

Έφη Παπαδοκοκο-λάκη

... Θ α ήθελα να ξαναπάω αλλά όχι σαν θύμα ή κατηγορούμενος! Πάντως πέρασα πολύ ωραία και τέλεια! Μου έκανε εντύπωση που η αίθουσα ήταν τόσο απλή! Μόνο έπιπλα, η εικόνα του Χριστού και το ευαγγέλιο...
Κωνσταντίνα Μαραγκουδάκη

λοιπα παιδιά αλλά για μένα ήταν η καλύτερη εκδρομή που έχω πάει!

Φίλιππος Παρασκάκης

...γίναμε εμείς τα παιδιά, δικαστές, δικηγόροι, εισαγγελείς, κατηγοροί και κατηγορούμενοι. Ήμασταν 17 παιδιά και για αυτό το λόγο δεν είχαμε γραμματέα. Όταν μπήκαμε στην αίθουσα, καθήσαμε, μας μοίρασαν μια εύκολη υπόθεση, που έπρεπε να λύσουμε. Όλοι πέρασαμε πάρα πολύ καλά και διασκεδάσαμε. Στο τέλος γυρίσαμε στο σχολείο και συμφωνήσαμε όλοι πως ήταν μια από τις καλύτερες εκδρομές!

Ανδρέας Βιολάκης

...εγώ ήμουν ο κ. Εισαγγελέας και μάλιστα μου άρεσε πάρα πολύ και θέλω να το ξανακάνω. Ήταν μια αξέχαστη εμπειρία!

Ιάσωνας Στουπάκης

...εγώ ήμουν συνήγορος μαζί με την Αγία, τη Μαριλένα, το Γρηγόρη, και την Αρτεμής. Νικήσαμε την υπόθεση κι απ' ότι μας είπαν και κάποιοι μεγάλοι από τα δικαστήρια (δικηγόροι, δικαστές) τα πήγαμε πολύ καλά! Η υπόθεση ήταν πολύ απλή και κανονικά δεν θα έπρεπε να γίνει δίκη. Πέρασα πολύ καλά! Ελπίζω να μου ξαναδοθεί η ευκαιρία να περάσω μια τόσο τέλεια εμπειρία!

Γιάννης Καλογεράκης

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΖΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *Pimpinella anisum* (Πιμπινέλλα το άνισο). Το συναντούμε ακόμη με το όνομα Άνισον του Διοσκουρίδου, Γλυκανθής, Άνισος, Ιλίκιον, Πιμπινέλα κ.α. Ανήκει στην οικογένεια των Σκιαδοφόρων.

Γλυκάνισο

Είναι φυτό χνουδωτό, πώδες, μονοετές που καλλιεργείται από την αρχαία εποχή. Οι σπόροι του είναι φαρμακευτικοί, αρωματικοί και αρτυματικοί. Συνήθως χρησιμοποιείται στην άρτυση γλυκισμάτων και άρτων, για αρωματισμό ποτών, για βραστάρια γιατί είναι ευστόμαχο και για παραγωγή αιθέριου ελαίου, που είναι χρήσιμο στη φαρμακοποιία, τοποποιία και μυροποιία. Στην Ελλάδα η καλλιέργεια του είναι περιορισμένη. Υπάρχει και άλλη ποικιλία το Ρηξιπετροειδές γλυκάνισον (*P. Saxagrafa*) που το συναντούμε στην Ελλάδα με 6 διαφορετικές ποικιλίες και του οποίου η ρίζα είναι φαρμακευτική. Ο Διοσκουρίδης το ονόμαζε έμπετρον.

Το φυτό φτάνει σε ύψος τα 40-60 εκατοστά. Το γλυκάνισο έχει άνθη μικρά λευκά σε σκιάδια αρκετά μεγάλα. Είναι είδος ερμαφρόδιτο και επικονιάζεται από τα έντομα. Φύλλα με μεγάλες στρογγυλές περιφέρειες και τρεις λοβούς. Στέλεχος με λεπτές ραβδώσεις, άκαμπτο, διακλαδιζόμενο, ως επί το πλείστον εσωτερικώς πλήρες. Καρπό αυγοειδή, χνουδωτό.

Ιστορικά στοιχεία

Βότανο γνωστό από την αρχαιότητα. Ο Ιπποκράτης (460-370π.Χ.) πίστευε ότι ο γλυκάνισος σταματούσε το φτάρνισμα. Θεόφραστος και Διοσκουρίδης το αναφέρουν ως άνισον, ενώ ο Πλίνιος αναφέρεται στη θετική δράση των σπόρων σε προβλήματα στομάχου.

Οι αρχαίοι Έλληνες το συνιστούσαν στα κρυολογήματα.

Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν το γλυκάνισο σε ένα ιδιαίτερο γλύκισμα που το έτρωγαν μετά το γεύμα τους για να κωνεύουν. Το καλλιεργούσαν στην Τοσκάνη κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους. Το Μεσαίωνα η καλλιέργεια του επεκτάθηκε στην κεντρική Ευρώπη. Το έλαιο των σπόρων το χρησιμοποιούσαν τοποθετώντας το στις παγίδες των ποντικών τα οποία εκλόντουσαν από την οσμή του. Επίσης το έλαιο το χρησιμοποιούσαν ως διπλητήριο για τα περιστέρια.

Στην Κίνα το χρησιμοποιούν εδώ και χιλιετίες για φουσκώματα και καθαρή αναπνοή.

Οι πρώτοι Άγγλοι βοτανολόγοι το σύστηνα για

λόξιγκα, παραγωγή γάλακτος, πονοκεφάλους και άσθμα.

Στην Κρήτη έβραζαν τους σπόρους του γλυκάνισου και το έδιναν στα βρέφη για τα εντερικά αέρια. Τους χρησιμοποιούσαν ακόμη για την κατασκευή ούζου από ρακή. Έβγαζαν και ένα είδος λεβάντας σαν κολόνια για τα κορίτσια. Την εποχή της Τουρκοκρατίας το πουλούσαν οι αχτάρηδες.

Αχτάρικα ήταν μικρά στενά μαγαζάκια που είχαν χτίσει οι Τούρκοι μετά την άλωση του Χάνδακα (Ηράκλειο). Εκεί πουλούσαν μπαχαρικά, ανθόνερο, μαστίχα, κίρμιζο, σαλισάμπρι και ζάχαρη σε μικρή ποσότητα σαν φάρμακο. Η λέξη ήταν παραφθορά της τουρκικής λέξης ατάρ που σημαίνει μυρεψός (αρωματικός). Οι Κρήτες τον είπαν αχτάρ, αχτάρη και το μαγαζί αχτάρικο.

Συστατικά - χαρακτήρας

Το βότανο περιέχει κουμαρίνες, φλαβονοειδή, αιθέριο έλαιο (2-6%) με κύριο συστατικό την trans- ανηθόλη (80-95%). Περιέχει ακόμη υδατάνθρακες 50%, λιπίδια 16%, β-αμυρίνη (τριτερπένιο), στιγμαστερόλη (φυτική στερόλη), παλμιτικά και στεατικά άλατα,τανίνη, χολίνη και ρητίνη.

Ανθισον - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Το φυτό ανθίζει από Ιούλιο έως Σεπτέμβριο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται κύρια ο σπόρος και η ρίζα του φυτού. Οι σπόροι του ωριμάζουν Αύγουστο και Σεπτέμβριο. Συλλέγεται Μάρτιο - Απρίλιο και Σεπτέμβριο - Οκτώβριο

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Η θεραπευτική δράση του γλυκάνισου οφείλεται κυρίως στην παρουσία της ανηθόλης η οποία

σχετίζεται δομικά με τις κατεχολαμίνες, αδρεναλίνη, νοραδρεναλίνη και ντοπαμίνη.

Είναι ένα θερμαντικό, διεγερτικό χόρτο, το οποίο βελτιώνει την πέψη, δρα ευεργετικά στο συκώτι και το κυκλοφοριακό σύστημα και έχει αποχρεμπτική και οιστρογονική δράση. Είναι αρκετά αποτελεσματικό μέσο ενάντια στους σπασμούς των εσωτερικών μυών (του στομάχου και των εντέρων).

Βοηθά στην αποβολή των αερίων των εντέρων (άφυσος) και αυξάνει την έκκριση υγρών από όλους τους ενδοκρινικούς αδένες, συμπεριλαμβάνοντας και την έκκριση των γαλακτοχών αδένων.

Επειδή το αιθέριο έλαιο του γλυκάνισου αποβάλλεται από τον οργανισμό τμηματικά και από την αναπνοή συμβάλλει και στον καθαρισμό των φλεμάτων από τους αναπνευστικούς οδούς.

Για τις ιδιότητές του αυτές ο γλυκάνισος χρησιμοποιείται στις ανωμαλίες του στομάχου και των εντέρων, αυξάνει την απο-

βολή αερίων των εντέρων και την περισταλτικότητα τους, χρησιμοποιείται ενάντια στον βήχα και τον ερεθισμό των άνω αναπνευστικών οδών, στην βραχνάδα της φωνής, σαν επιδρωτικό και αντιπυρετικό μέσο. Είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό στα παιδιά για βρογχικά προβλήματα και άσθμα. Το αφέψημα των σπόρων έχει καλή δράση και συμβουλευεται σαν διουρητικό μέσο στις ασθένειες των νεφρών, του συκωτιού και του παγκρέατος συνδυασμένο με άλλα κατάλληλα σκευάσματα. Συστήνεται στις μπτές που θηλάζουν γιατί αυξάνει το γάλα. Συνδυάζεται καλά με τον δυόσμο για πεπτικά προβλήματα και κολλικούς των εντέρων. Οι σπόροι του γλυκάνισου συνδυάζονται καλά και με τα άνθη του κράταιγου για τη βελτίωση της καρδιακής λειτουργίας. Εξωτερικά το έλαιο μπορεί να συνδυαστεί με μια βάση αλοιφής για την θεραπεία της ψώρας. Το γλυκανισέλαιο επίσης βοηθά στην αποβολή των ψειρών. Η από του στόματος χορήγηση ανηθόλης σε ποντίκια με όγκο ασκίτου Ehrlich έδειξε αντικαρκινική δράση.

Για κολικό που συνοδεύεται από τυμπανισμό ανακατεύουμε Γλυκάνισο με ίσες ποσότητες από Μάραθο και Κάρβι. Για την βρογχίτιδα συνδυάζεται καλά με το Βήχιο, το Μαρρούβιο και τη Λομπέλια.

Η ρίζα του φυτού χρησιμοποιείται στην παρασκευή ενός βάμματος που χρησιμοποιείται από τη λαϊκή ιατρική εναντίον του πονόλαιμου, της φαρυγγίτιδας, της λαρυγγίτιδας και της βρογχίτιδας. Η νωπή ρίζα είναι αντιδιαρροϊκή. Το ομοιοπαθητικό βάμμα της ρίζας συνιστάται για τους πονοκεφάλους και τη ρινορραγία.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται ως έγχυμα. Πριν τη χρήση συν-

θλίβουμε ελαφρά τους σπόρους για να ελευθερωθούν τα πτητικά έλαια.

Ρίχνουμε ένα φλιτζάνι βραστό νερό σε 1-2 κουταλιές του τσαγιού σπόρους και το αφήνουμε σκεπασμένο για 10-15 λεπτά. Πίνουμε ένα φλιτζάνι τρεις φορές την ημέρα. Για τον τυμπανισμό πίνουμε το ρόφημα αργά-αργά πριν από τα γεύματα.

Για παιδιά έως ενός έτους χρησιμοποιούμε 1 γραμμάριο σπόρων για ένα φλιτζάνι νερό. Για παιδιά 1 - 4 ετών χρησιμοποιούμε 2 γραμμάρια σπόρων σε ένα φλιτζάνι νερό και για παιδιά άνω των 4 ετών χρησιμοποιούμε δόση ενηλίκων.

Η δοσολογία για το αιθέριο έλαιο είναι 0,05-0,2 ml 3 φορές ημερησίως.

Υπό μορφή βάμματος η δοσολογία είναι 0,3 - 1 ml τρεις φορές την ημέρα.

Προφυλάξεις

Ο γλυκάνισος μπορεί να προκαλέσει αλλεργική αντίδραση. Δεν συστήνεται η χρήση ελαίου γλυκάνισου σε άτομα με δερματίτιδα.

Η οιστογόνος δραστηριότητα της ανηθόλης και των πολυμερών της, μπορεί να έχει επιπτώσεις σε ταυτόχρονη θεραπεία με ορμόνες συμπεριλαμβανομένης της από στόματος αντισυλληπτικής θεραπείας και της ορμονικής αποκατάστασης μέσω καπιών, εάν λαμβάνονται υπερβολικές δόσεις.

Το αιθέριο έλαιο δεν πρέπει να χρησιμοποιείται εσωτερικά παρά μόνο υπό επαγγελματική επίβλεψη, ενώ οι σπόροι δεν πρέπει χρησιμοποιούνται από τις έγκυες γυναίκες, αν και οι κανονικές γαστρονομικές ποσότητες είναι αρκετά ασφαλείς

Υπερβολική κατανάλωση γλυκάνισου μπορεί να προκαλέσει νευρολογικά αποτελέσματα.

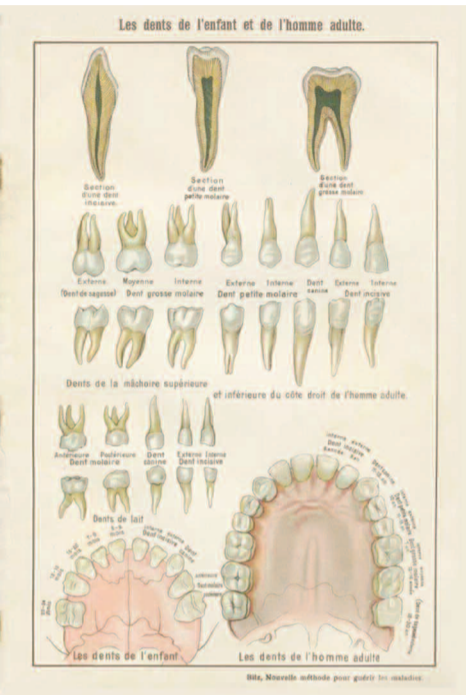
Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

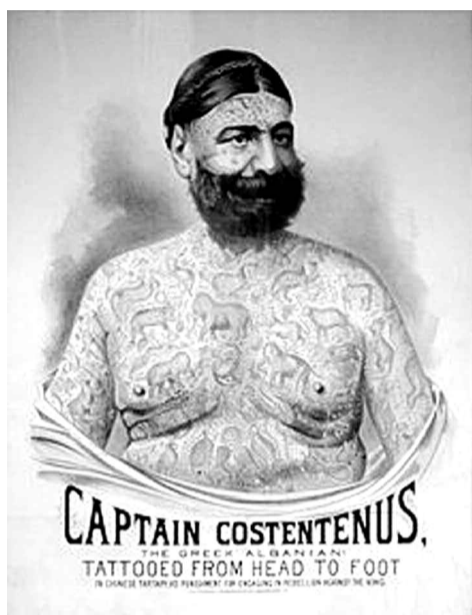
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

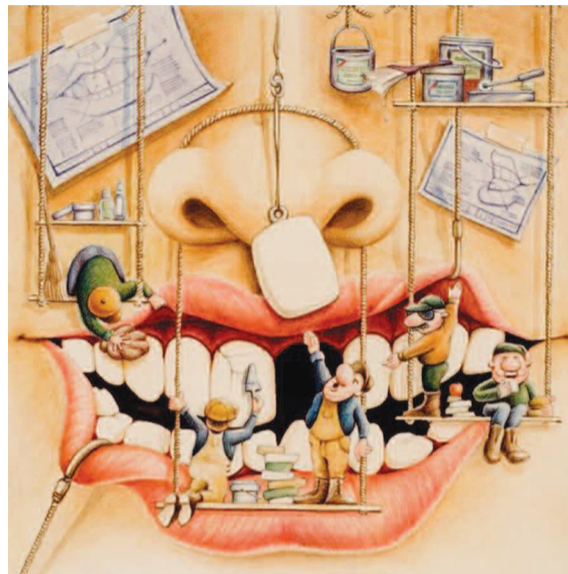
μέρος 114ο

Απεικόνιση των ανθρώπινων δοντιών, σε γαλλική χαλκογραφία του 1858.

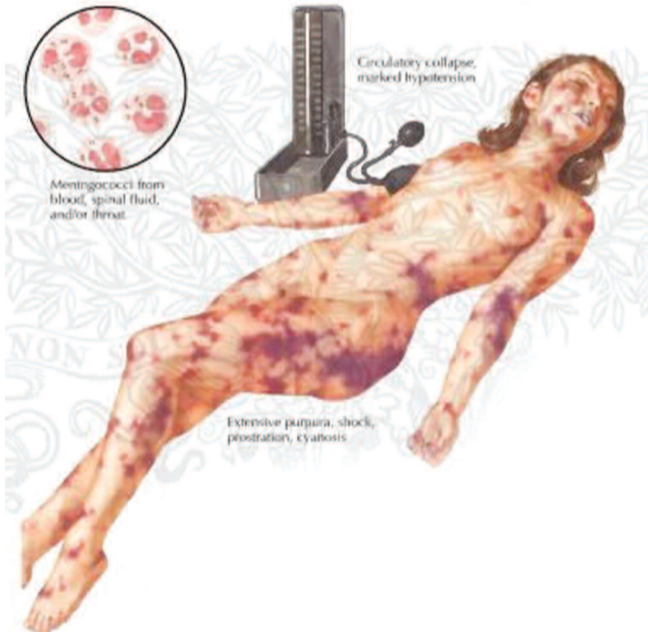

Ο Ελληνοαλβανός "Captain George-Costentenus" ("Καπετάνιος Γιώργος-Κωνσταντίνος"), εμφανιζόταν σε παραστάσεις με το τσίρκο Barnum στα τέλη του 18ου αιώνα. Στο "βιογραφικό" του έγραφε ότι είχε απαχθεί από Μογγόλους Τατάρους και υπέστη τιμωρητική χάραξη τατουάζ σε όλο του το σώμα...

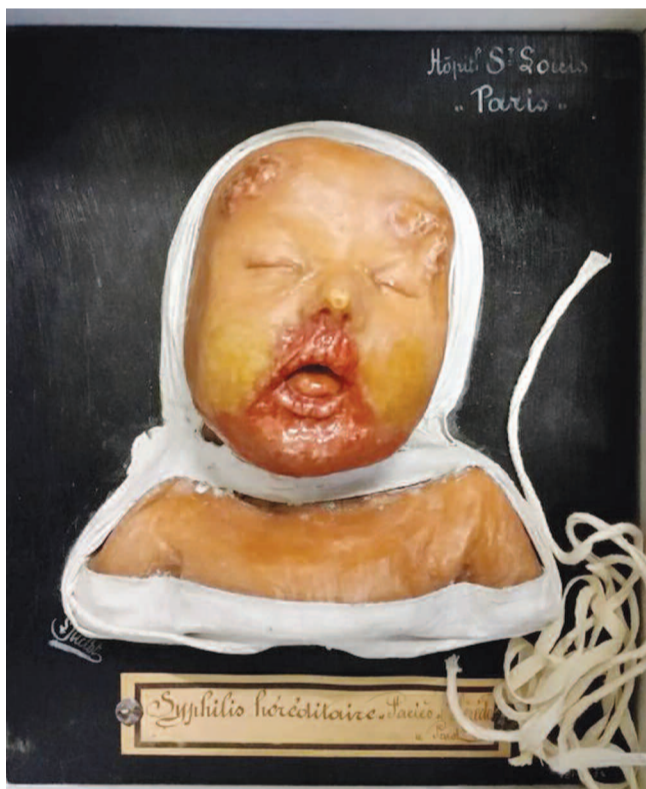

Διαφημιστική αφίσα οδοντιατρείου κοσμητικής οδοντιατρικής, στην Αμερική της δεκαετίας του 1970.

«Είναι ζώο; Είναι άνθρωπος; Είναι τέρας της φύσης ή ο σύνδεσμος ανθρώπου-πιθήκου;». Ο Τζόζεφ Μέρικ (1862-1890), ο "Άνθρωπος Ελέφαντας" με σοβαρές δυσμορφίες, θέματα σε λαϊκές παραστάσεις, έπασχε από μια σπάνια διαταραχή, το λεγόμενο "Σύνδρομο του Πρωτέα".

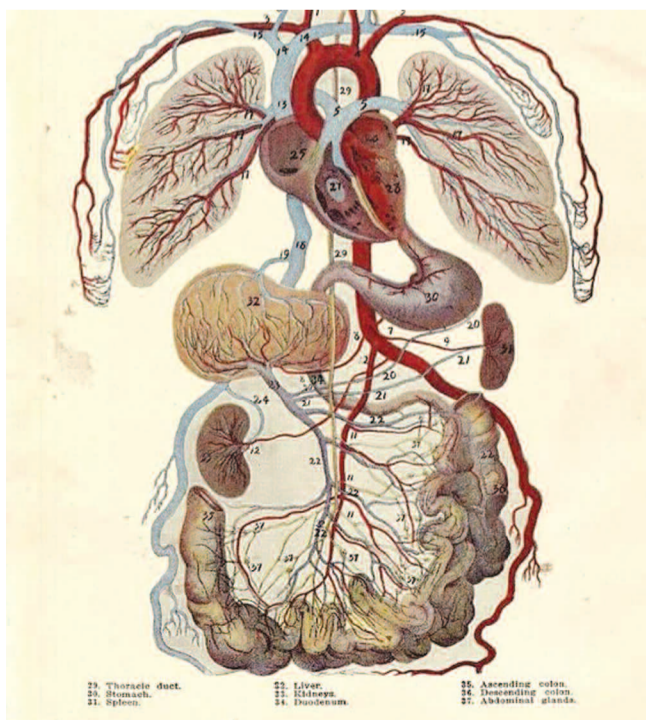
Απεικόνιση γυναίκας με σύνδρομο Waterhouse - Friederichsen (WFS), μιας σοβαρής ανεπάρκειας των επινεφριδίων, που οφείλεται σε αιμορραγία στο εσωτερικό των αδένων, λόγω μόλυνσης από μικρόβια, με συνηθέστερο τη Neisseria meningitidis.

Κέρινο πρόπλασμα μωρού που γεννήθηκε με κληρονομική σφίλη, Μουσείο Επιστημών και Τεχνολογίας (Οττάβα Καναδά, 19ος αιώνας).

Ο δρ Κριστιάν Μπάρναρντ κατά την πρώτη στην ιστορία επιτυχημένη μεταμόσχευση καρδιάς, στο Κέιπ Τάουν της Νότιας Αφρικής το 1967. Ο ασθενής επέζησε 18 μέρες και πέθανε τελικά από πνευμονία...

Υπαίθριο σανατόριο (θεραπευτήριο), για τη θεραπεία στον καθαρό αέρα παιδιών με φυματίωση, κάπου στην Αγγλία του 1928...

"Το ανθρώπινο κυκλοφορικό σύστημα", σε ιδιαίτερα περιγραφική αμερικανική λιθογραφία του 1928.

